

izvršuje ta zakon nasproti nam Slovincem? To ravno je naša večna tožba, naš večni boj, da se ta zakon ne izvršuje. Če n. pr. krajni šolski svet zahteva, da se slovenska deca podučuje v slovenskem jeziku, in če tudi vsa občina jednoglasno to zahtevo izreče, povsod se zahteva oziroma prošnja odbije: pri okrajnem, pri deželni, pri ministerstvu; le pri najvišjem sodišču našli smo še v vseh takih slučajih pravico; to le je izreklo: ti ministerstvo, ti deželni in ti okrajni šolski svet, zagrešili ste se zoper državni osnovni zakon, ker se ga niste držali in storili ste slovenski občini krivico itd. Človek bi pričakoval, da bo kar po prvi taki razsodbi učno ministerstvo izdalo naredbo, ki ukazuje, v vseh šolah, katere vzdržujejo in obiskujejo Slovenci, ima se učiti v materinščini, nemški le takrat in toliko, ako in kolikor stariši sami zahtevajo. Toda, kdor kaj tacega pri nas v Avstriji pričakuje, ta se močno moti. Lep zakon bo, ki se izvršuje še le po dragih in dolgotrajnih rekurzih! Tako pa ne delajo samo učne oblasti, ampak tudi pravne, kakor na pr. okrožno sodišče v Celju. Zatoženca, ki je bil trd Slovenec, izpraševalo je le nemški ter ga obsodilo na vislice, ne da bi revež bil razumel, kaj se mu je prisodilo, in bil vedel, zakaj. Na srečo so ga presvetli cesar pomilostili, pravimo na srečo, kajti čez nekoliko let, ki jih je bil prebil v temni ječi, izkazala se je njegova nedolžnost. Podobnih slučajev se je samo pri celjskem sodišču dogodilo že mnogo. Tako se v Avstriji spoštujejo in izvršujejo zakoni, ki bi dali Slovincem in sploh Slovanom to, kar veselega srca uživajo Nemci in Lahi. Mi Slovenci radi tega ne moremo imeti v zakon, ki nam izreče pravico do kake dobrote, nobenega zaupanja. In zato pravimo: To ni nič, ako se nam enakopravnost izreče potom zakona.

Tudi »Südsteirische Post« je že svetovala, kako bi si naj postljali, da bi nam bilo prav prijetno. Pravi, naj delamo na to, da se združijo Štajarska, Koroška, Kranjska in Primorsko v jedno celoto z jedno upravo, z jednim deželnim zborom. V tej celoti bi Slovenci imeli malo večino, če bi vlada volilni red izpremenila, če bi nam krščanski Nemci zvesto pomagali in če in če. — Bežite s takimi »nasveti«, ne delajte zgage in ne motite ljudi! Ali še nimamo dosti prepira za narodne pravice? Ali bi se v tej novo skovani deželi za nas Slovence kaj izpremenilo? Pa še nekaj. Dopisovalec naš omenjenega časnika razpostavlja prav po otročje po novi deželi, ki jo imenuje Karantanijo, razne urade, šole, društva in dr., da se nam celo »Marburger Zeitung« po vsej pravici posmehuje. Ali bo nas vlada, ki nas itak tako rada prezira, jemala v poštev, ako se s takimi otročarijami sami pred vsem svetom smešimo? Kadar preudarjamo, bodimo pametni, resni in previdni; kadar pa gre za dosego storjenega sklepa, zraven še energični in vztrajni!

Čitali smo tudi v »Edinosti«, jako dobro urejanem tržaškem časniku, in ne le enkrat, predlog, kako se naj prvi dve točki zahtev vladne večine izvedeta. »Edinost« pravi: »Deželam naj se dovoli več pravic in sicer samouprava v materijelni blagor ljudstva, zajedno pa naj se skrbi, da tudi duševne koristi manjšin ne pridejo v nevarnost. Za nas je tako osiguranje conditio sine qua non, ker smo v manjšinah po deželnih zbora — seveda izvzemši Kranjsko. A do takega osiguranja pa moremo priti le tako, da se zasnujejo organi, katerim bode skrbeti za kulturne potrebe vseh delov posamičnih narodov, ne gledé na politične meje. To se nam zdi jedino pravo. Tega ne bomo dosegli, da bi se iz kronovin, v kojih bivamo, izločila naša zemlja ter združila v novo kronovivo; to so prazne sanje, če jih kedo ima. Politično in gmotno moramo ostati, kjer smo:

štajarski Slovenci z Nemci skupno v deželi štajarski itd., politične meje torej ostanejo, kakoršne so; kulturno t. j. v oziru na duševno življenje moramo Slovenci biti zase; vsi, bodisi štajarski, ali kranjski, ali koroški ali primorski moramo biti združeni v celoti; v kulturnem oziru med nami ne sme biti mej; višji šolski nadzornik ljudskih šol na pr. ima skrbeti za vse slovenske ljudske šole, daj si bodo na Štajarskem, ali na Kranjskem, ali na Koroškem ali na Primorskem za vso slovensko zemljo velja jeden višji šolski svet, itd. Skratka v šolstvu moramo biti za-se.

(Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Cerkvene slovesnosti v Rimu.

(Konec.)

Nekaj posebnega je bilo po darovanju. Po darovanju namreč oni, ki so prosili, da bi se sveta moza pristela svetnikom, prinesejo papežu razna darila in sicer: dve velikanski sveči, lepo ozaljšani s slikami iz življenja obeh svetnikov in s papeževim grbom, tri manjše sveče, tudi lepo okrašene, dva kruha prevlečena s srebrnim in zlatim papirjem, dva majhna sodčka vina, tudi posrebrnena in pozlačena, potem dve torti, tri gajbe z živimi ptiči; v jedni sta dva goloba, v drugi dve grlici, v tretji pa majhni ptički — bili so trije podobni našim vrabcem. Ta navada je v cerkvi jako stara in ima globok pomen. Sveča pomeni Kristusa. Vosek pridela čista in nedolžna čebelica, tako je tudi Kristus vzel svojo človeško naravo iz prečište Device. Plamen sveče pomeni božjo naravo Kristusovo, ki razsvetljuje ves svet in ki je bil zlasti svetnikom vodilna luč v njih življenju. Kruh je podoba duhovne jedi, katero daje Kristus svojim izvoljenim, vino pomenja posvečujočo milost božjo, ki človeka krepi in redi za večno življenje, torta pomeni zvestobo do Boga, golobi pomenijo duše zveličanih; ta pomen imajo že v katekizmah. Za vsakega svetnika se darujejo posebej isti darovi.

Ko so darove izročili sv. očetu, se je maša nadaljevala. Nepopisno krasno so peli pevci nalašč za to zloženo »Cantate Domino« (pojte Gospodu), zlasti je ganil vse odpev aleluja, katerega je pelo 170 dečkov visoko v kupoli. Zdelo se je res, kakor bi prihajali iz nebeskih višav glasovi angeljskih korov, ki so ta dan slavili vnebohod Gospodov in poveljanje obeh novih svetnikov.

Nov slovesen trenutek je bil pri povzdigovanju. Dasi je bilo do 60.000 ljudi v cerkvi, vendar je nastala čudna tihota. In ko je Jagnje božje po mašnikovih besedah prišlo na oltar v podobi kruha in vina, zadonele so zopet iz višave srebrne trobente. Najhujšega nevernika je moral ganiti ta nepopisljivi prizor. Na koncu sv. maše so papež še enkrat podelili blagoslov in s tem je bila slovesnost končana — ob jedni uri popoldne. Zopet so vzdignili papeža in nesli pod nebom iz cerkve. Ker je bilo prepovedano ploskati in upiti, je občinstvo z robci mahal v pozdrav papežu. Zdelo se je, kakor bi beli metulji letali po zraku. Ko so pa papeža nesli proti izhodu, ni se moglo ljudstvo več premagovati, ampak je iz tisočerihih grl zagromelo: Evviva il Papa — živeli papež! Hitro potem so papež odšli v svoje zasebno stanovanje, škofje so šli vsak po svojo navadno obleko, ljudstvo pa se je kakor roj vsipavalo na Petrov trg. — Vkljub toliki množici ni se pripetil nikakšen nered in nikakšna nesreča. V cerkvi so sicer nekateri omedleli, toda zdravniška pomoč je bila že pripravljena.

Na Petrovem trgu so v silni gneči prevrgli težek

kamenit steber, ki je le neznatno okraspal nekega vojak. Pri slovesnosti so bile tudi visoke državne osebe, celo učni minister. Ko je občinstvo izpraznilo cerkev, so jo zaprli, odstranili klopi in jo pometli. Tu so se našle različne reči, katere so ljudje v gnječi izgubili. Bilo je tudi več zgnječenih klobukov in tako je marsikdo moral gologlav iti domov!

Popoldne ob treh so cerkev zopet odprli in prižgali vse sveče. In ker je bil sedaj vstop sloboden vsakomur, je skoro ves Rim drl popoldne k Sv. Petru. Ogromni Petrov trg je bil tako poln, da se je bilo le s težavo mogoče preriti. Kako pač Peter vleče na sebe! Prav da mu je Gospod rekel: »Odslej boš ljudi lovil«. Proti večeru so množice še bolj rastle. O pol deveti uri je bila že vsa prednja stran cerkve razsvetljena. Koliko tisoč lučij je plamtelo na velikanskem pročelju! Sred plamenov je pa nad velikimi vratni bila slika, ki je predstavljala nova svetnika v nebeški slavi. Tudi stebrišče krog Petrovega trga je bilo razsvetljeno. Po mestu so tudi mnoge hiše razsvetile svoja okna. Čaroben je bil ta prizor, a vse veličastnejše je še moral biti nekaj, ko je tudi cela Petrova kupola bila v enem plamenu. Vsakomur, ki je bil priča teh slovesnostij, ostane ta dan nepozabljiv, osobito onim, ki smo najbrž prvi in zadnjikrat videli kaj takega.

Petrova cerkev je ostala tri dni v svoji praznični opravi, da si jo je vsak lahko ogledal. Vsak dan so hitele velike množice ogledovat si prelepe cerkve. V petek zvečer je pa bil razsvetljen z umetnim ognjem in v različnih barvah tudi kolosej. Tudi to je bilo prav pomenljivo, saj so v tej ogromni zidini premnogi krščanski mučenci zadobili nebeško krono. Razsvetljavo so plačali verni Francozi, kakor sploh vse stroške pri tej slovesnosti. Razsvetljava koloseja nas je iznenadila, ker je kolosej sedaj v državnih rokah.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Loka 11 gld. 50 kr., Sv. Lovrenc v Puščavi 5 gld. 25 kr., Sv. Ožbalt pri Dravi 5 gld., Sv. Vid pri Ponikvi 10 gld., Podčetrtak 12 gld. 58 kr., Konjice 295 gld. 50 kr., Sv. Peter pod Sv. gor. 9 gld., Podsreda 8 gld. 67 kr.

Gospodarske stvari.

Društvo »Kmetovalec« v Gotovljah.

Društvo »Kmetovalec« je priredilo dne 30. maja svoj XX. občni zbor v Gotovljah na vrtu g. M. Štejnereja. Ljudstva se je zbralo nepričakovano dosti, le nekaj Žalcenov smo pogrešali, iz Celja pa žal že zopet ni bilo nikogar.

Gosp. predsednik, Tone Goršek, otvori zborovanje, omenja zgodovino tega društva in pozdravi došle. Dalj je govoril g. J. Kač o poljedelstvu, o obstanku kmetijskega stanu, o živinoreji in o zboljšanju travnikov. Navsetuje tudi nekaj ometnih gnojil. Tudi je razpravljal prav praktično o sadjereji. Iz društvenega poročila slišali smo sledeče: Odbor društva je imel več odborovih sej, v katerih je razmotrival o važnih zadevah društva. Tudi se je priredila med letom veselica v korist društvene knjižnice, katera se je prav povoljno obnesla.

Udov šteje društvo 8 častnih, 5 ustanovnih, 46 rednih in 95 podpornih, vkup 154 udov. V blagajni ima še društvo razun velikih stroškov 105 gld. 11 kr. Društvo ima tudi prav lepo knjižnico in veliko časnikov, več kmetijskega orodja in strojev. Društvo poseduje tudi dva vrta z drevesnicami in trtnico z ameriškimi trtami.

Pri vpisovanju novih udov se je vpisalo zopet več novih udov in nabralo precej letnine. Na predlog gosp. D. Antloga in g. S. Goršeka je bil enoglasno vsprejet večinoma stari odbor. Med slučajnostmi bilo je stavljenih več raznih predlogov, vsprejeli pa so se ti-le:

Predlog g. Pehanija: 1. da državni in deželni zbor skrbi zato, da se povzdigne kmetijstvo, posebno živinoreja, v ta namen naj se preskrbi zadosti plemenskih bikov. 2. Da poljedelsko ministerstvo in kmetijska družba v Gradcu daje po svoji možnosti podporo društvu »Kmetovalec« v Gotovljah. 3. Da se osnuje kmetijska šola za Spod. Štajar s slovensko-nemškim jezikom in sicer v okraju celjskem.

Predlog g. J. Kača, da se napravi še t. l., če bi dovolj sadje obrodilo, sadna razstava in prihodnje leto kmetijska in sadna razstava v spomin 50letnice vladanja Njih veličanstva s pogojem, če bodo sodelovale tudi sosednje občine. Predlog g. Pehanija, da se naroči za društvo »Kmetovalec« 5 iztisov časnika »Kmetovalec« iz Ljubljane. Zbor je zaključil g. predsednik okolo 8. ure zvečer s trikratnim gromovitim živio na presvetlega vladarja Franca Jožefa, v katerega imenu se zbira.

Med posameznimi točkami pa nam je zapel mešani kvartet nekaj prav krasnih pesmic; bodi mu v imenu društva srčna zahvala! Kličem tudi vsem častitim gostom, ki so nas počastili s svojim pohodom, srčno zahvalo. Na veselo svidenje še drugokrat! Vsem dobrotnikom: Bog plati!

Sejmovi. Dne 21. junija v Vitanju, pri Novi cerkvi, na Tinskem, v Studencih, pri Sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo, v Rajhenburgu in Marenbergu (za konje). Dne 22. junija v St. Juriju ob juž. železnici, pri Sv. Antonu v Slov. gor., v Sevnici in Šoštanju. Dne 24. junija v Konjicah, Loki, na Laškem, pri Sv. Lenartu v Slov. gor., pri Sv. Janžu na Dravskem polju, pri Marji-Trošt, v Podsredi in Ribnici.

Dopisi.

Iz Oplotnice. (Občinske volitve) se bodo pri nas vršile dne 23. junija dopoldne, ob 9. uri. Dosedanji zastopniki naše velike občine, katera ima svoje podložne v štirih župnijah, so žal pristaši »edino izveličavnega« liberalnega nemštva in so si zato navadno s katoliško cerkvijo v nasprotju. Naj to samo nekateri dogodki pričajo! — Leta 1878. je bila kaplanija v Čadramu slaba postala in občina in konkurenčni odbor sta se zavoljo tega z č. g. župnikom 4 leta pravdala, dokler nista bila, prva v Gradcu, obsojena, da morata kaplanijo popraviti. Leta 1882. smo bili zavoljo tega več mesecev brez kaplana. Leta 1884. je za tukajšnje katoliško pokopališče bil od g. župnika lastni grobokop nastavljen in se je to novega leta faranom v cerkvi povedalo, liberalni obč. predstojnik pa je takoj tirjal od g. župnika, da mora očitno v cerkvi svoje prejšnje naznanilo nazaj vzeti, češ, da je to samo občinska reč in da mora vse pri starem ostati. In ko župnik tega ne stori, občinski policaj po božji službi očitno faranom naznani, da naznanilo g. župnika novega leta praznik je ničevno. Zopet je c. kr. namestništvo v Gradcu odločilo, da je naše pokopališče katoliško in da za tisto ima župnik pravico grobokopa nastaviti in ne občina. Istega leta se je po naši občini g. orglarju namesto prostovoljne žitne in vinske brnje letna nagrada 120 fl. izgovorila, ne da bi se to cerkvenemu predstojništvu naznanilo. Zopet je moralo občinsko predstojništvo od